

ส่วนที่ 1

บทนำ

การปฏิบัติงานของเทศบาล มีความจำเป็นและความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาท้องถิ่นและการพัฒนาประเทศโดยรวม เนื่องจากได้ส่งผลต่อการให้บริการและคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นโดยตรง ดังนั้น เทศบาลจะต้องมีการวางแผนการดำเนินงานเพื่อเป็นการแสดงถึงความพร้อมและศักยภาพของเทศบาลให้สามารถแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน หรือตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างทันที่

แผนพัฒนาสามปี เป็นกลไกสำคัญของเทศบาลในการวางแผนดำเนินงานโดยใช้ยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมเป็นกรอบในการดำเนินงาน การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้คุ้มค่า เกิดประสิทธิภาพประโยชน์สูงสุดทั้งในปัจจุบันและอนาคต ทั้งนี้ เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย พันธกิจ และวิสัยทัศน์ของเทศบาลที่ได้กำหนดไว้

ลักษณะของแผนพัฒนาสามปี

แผนพัฒนาสามปีเป็นแผนพัฒนาที่ต่อเนื่องจากแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา โดยการแปลงแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาแต่ละด้านจะประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา โครงการ กิจกรรมที่จะต้องนำมาดำเนินการ นอกจากนี้ ยังมีความเชื่อมโยงกับงบประมาณรายจ่ายประจำปีของเทศบาล โดยการนำเอาโครงการ กิจกรรมในปีที่จัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีมาพิจารณาจัดทำงบประมาณด้วยความรอบคอบและเกิดประโยชน์อย่างสูงสุด

แผนพัฒนาสามปี จึงหมายถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของเทศบาล ที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา มีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดโครงการ กิจกรรมการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวหน้าครอบคลุมระยะเวลาสามปี โดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปี มีลักษณะกว้าง ๆ ดังนี้

1. เป็นเอกสารที่แสดงถึงความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา
2. เป็นเอกสารที่แสดงยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนาที่ชัดเจนและมีลักษณะเฉพาะเจาะจงที่จะดำเนินการ
3. เป็นเอกสารที่แสดงโครงการ กิจกรรมการพัฒนาที่จะดำเนินการในห้วงระยะเวลาสามปี
4. เป็นเอกสารที่แสดงความเชื่อมโยงระหว่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา กับงบประมาณรายจ่ายประจำปี

โครงการ กิจกรรมการพัฒนาที่บรรจุอยู่ในแผนพัฒนาสามปี โดยเฉพาะในปีแรกจะต้องมีสภาพความพร้อมในการดำเนินการ คือ

1. มีความเป็นไปได้และความแน่นอนของโครงการ กิจกรรมที่จะดำเนินการ รวมทั้งผลประโยชน์ที่จะได้รับ
2. โครงการ กิจกรรมที่อยู่ในปีแรกของแผนพัฒนาสามปี จะต้องมีความพร้อมเรื่องรูปแบบและรายละเอียดทางเทคนิคพอสมควร เพื่อให้สามารถกำหนดรายการที่จะนำไปจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีได้ต่อไป

ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

หลังจากที่ได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนาในแผนยุทธศาสตร์แล้ว จึงแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติโดยการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ซึ่งได้กำหนดขั้นตอนการจัดทำ 6 ขั้นตอน ได้แก่

■ ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการจัดทำแผน

---

1. หน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดทำแผนพัฒนาเข้าพบนายกเทศมนตรี เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ ความสำคัญและความจำเป็นในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ภารกิจที่จะต้องดำเนินการต่อไป และเสนอโครงการจัดทำแผนพัฒนาสามปีผ่านปลัดเทศบาลให้นายกเทศมนตรีอนุมัติ โดยโครงการดังกล่าวจะเป็นการกำหนดทรัพยากรในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี และวิธีการดำเนินงานเอาไว้อย่างชัดเจน
2. หน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดทำแผนพัฒนาแจ้งโครงการที่ได้รับอนุมัติให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ ได้แก่ คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล คณะกรรมการพัฒนาเทศบาล หน่วยงานของเทศบาล และประชาคมในเขตเทศบาล

■ ขั้นตอนที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

---

1. คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลดำเนินการสำรวจ และเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นต่อการจัดทำแผนพัฒนาสามปี นอกจากจะเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานทั่วไปแล้ว ยังจะต้องพิจารณาว่าต้องการข้อมูลประเภทใดเป็นพิเศษ ห้วงเวลาใด จากแหล่งใด โดยจะต้องเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งจากภายในและภายนอกองค์กร เพื่อนำมาวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส ศักยภาพ และอุปสรรค ได้อย่างถูกต้อง
2. คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล สรุปผลการพัฒนาที่ผ่านมาและนำเสนอที่ประชุม ซึ่งประกอบด้วยคณะกรรมการพัฒนาเทศบาล หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และประชาคมในเขตเทศบาล เพื่อประเมินผลการพัฒนาในรอบปีที่ผ่านมา โดยประเมินทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

■ **ขั้นตอนที่ 3 การคัดเลือกยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนา**

1. คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลสรุพบุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนาจากแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา พร้อมทั้งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ปัญหาความต้องการของท้องถิ่น รวมทั้งนโยบายรัฐบาล ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด อำเภอ กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด และนโยบายของผู้บริหาร เสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาเทศบาล

2. คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลจัดประชุมร่วมกันระหว่างคณะกรรมการพัฒนาเทศบาล ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง และประชาคมในเขตเทศบาล เพื่อพิจารณาคัดเลือกยุทธศาสตร์การพัฒนา แนวทางการพัฒนาที่สมควรนำมาใช้ในแผนพัฒนาสามปี สำหรับเป็นกรอบในการจัดทำโครงการ กิจกรรม บรรจุในแผนพัฒนาสามปีต่อไป

แต่สำหรับการจัดทำแผนพัฒนาสามปีครั้งต่อไป (เมื่อครบหนึ่งปี) ให้ที่ประชุมร่วมพิจารณา ทบทวนยุทธศาสตร์การพัฒนา และแนวทางการพัฒนา โครงการ กิจกรรมที่กำหนดไว้ยังมีความเหมาะสมหรือไม่ โดยสามารถเพิ่มเติม แก้ไข เปลี่ยนแปลงได้

3. เมื่อได้ยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนาแล้ว จึงจะกำหนดโครงการ กิจกรรม ที่จะต้องดำเนินการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนาที่ได้คัดเลือก มาเป็นกรอบในการพัฒนา ซึ่งการพิจารณากำหนดโครงการ กิจกรรม มีองค์ประกอบ ได้แก่

1) การพิจารณาถึงความเกี่ยวเนื่องสนับสนุนกันระหว่างยุทธศาสตร์การพัฒนาหรือระหว่างแนวทางการพัฒนา

2) มีการจัดลำดับความสำคัญของโครงการ กิจกรรม เพื่อบรรจุในแผนพัฒนาสามปีได้อย่างเหมาะสม และเพื่อจัดทำแผนฯ ในช่วงถัดไปด้วย เนื่องจากในการดำเนินการอาจจะต้องใช้เวลาต่อเนื่องมากกว่าสามปี ดังนั้น จึงจำเป็นต้องพิจารณาแนวทางการจัดทำโครงการ กิจกรรมที่ต่อเนื่องกันในระยะยาวด้วย ซึ่งอาจจะยังไม่สามารถระบุไว้ในช่วงสามปีของการจัดทำแผนพัฒนาสามปีได้

3) การกำหนดโครงการ กิจกรรม จะต้องพิจารณาถึงสิ่งต่างๆ เหล่านี้ด้วย เช่น งบประมาณ รายรับ – รายจ่ายของเทศบาล ทรัพยากรการบริหารอื่นๆ และหน่วยงานอื่นที่สามารถเข้ามาร่วมดำเนินการ หรือมีการจูงใจหรือขอรับในเรื่อนั้นๆ โดยประเภทของโครงการ กิจกรรม จะแยกเป็น 3 ประเภท คือ

- โครงการ กิจกรรมที่เทศบาลดำเนินการเอง เนื่องจากมีความสามารถทั้งด้านงบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และการบริหารจัดการ

- โครงการ กิจกรรมที่เทศบาลอุดหนุนให้หน่วยงานอื่นดำเนินการ ซึ่งเป็นงานที่อยู่ในอำนาจหน้าที่แต่เทศบาลไม่สามารถหรือไม่ประสงค์ดำเนินการ จึงมอบให้หน่วยงานอื่นดำเนินการแทน โดยการตั้งงบประมาณอุดหนุนให้ตามระเบียบของราชการ

- โครงการ กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น ทั้งจากราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค รัฐวิสาหกิจ ภาคเอกชน ฯลฯ เนื่องจากเป็นโครงการ กิจกรรมขนาดใหญ่ หรือเป็นโครงการ กิจกรรมที่หน่วยงานดังกล่าวเป็นหน่วยรับผิดชอบและมีหน้าที่ดำเนินการอยู่แล้ว

■ **ขั้นตอนที่ 4 การจัดทำรายละเอียดโครงการ กิจกรรมการพัฒนา**

คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลพิจารณาคัดเลือกโครงการ กิจกรรม ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปี มาจัดทำรายละเอียดในด้านเป้าหมาย ผลผลิต งบประมาณ ระยะเวลา ผลลัพธ์ และหน่วยงานที่รับผิดชอบ โดยเน้นการศึกษารายละเอียดของกิจกรรม ที่จะดำเนินการในปีแรกของแผนพัฒนาสามปีเพื่อให้สามารถนำไปจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีได้ต่อไป

■ **ขั้นตอนที่ 5 การจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี**

---

1. คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลจัดเวทีประชาคม ซึ่งประกอบด้วย คณะกรรมการพัฒนาเทศบาล หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประชาคมในเขตเทศบาล ร่วมกำหนดประเด็นหลัก การพัฒนาให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนารวมทั้งสอดคล้องกับปัญหา ความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น โดยการนำข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาจากหน่วยงานต่าง ๆ และข้อมูลในแผนชุมชนมาพิจารณาประกอบการจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี

2. คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี โดยมีเค้าโครงประกอบด้วย 6 ส่วน ดังนี้

- 1) ส่วนที่ 1 บทนำ
- 2) ส่วนที่ 2 สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐาน
- 3) ส่วนที่ 3 สรุปผลการพัฒนาในปีที่ผ่านมา
- 4) ส่วนที่ 4 ยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปี
- 5) ส่วนที่ 5 บัญชีโครงการพัฒนา
- 6) ส่วนที่ 6 การนำแผนพัฒนาสามปีไปปฏิบัติและการติดตาม ประเมินผล

■ **ขั้นตอนที่ 6 การอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี**

---

1. คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล เสนอร่างแผนพัฒนาสามปีต่อคณะกรรมการพัฒนาเทศบาลพิจารณาให้ความเห็นชอบ

2. นายกเทศมนตรีพิจารณาอนุมัติร่างแผนพัฒนาสามปี

3. นายกเทศมนตรีประกาศใช้แผนพัฒนาสามปีที่อนุมัติแล้ว และนำไปปฏิบัติ รวมทั้งแจ้งสภาเทศบาล คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ องค์การบริหารส่วนจังหวัด อำเภอ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และประกาศให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบโดยทั่วกันภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ประกาศใช้ และปิดประกาศโดยเปิดเผยไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

ประโยชน์ของการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

การจัดทำแผนพัฒนาสามปี เป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้เทศบาลได้พิจารณาอย่างรอบคอบถึงความเชื่อมโยงระหว่างแนวทางการดำเนินงานต่าง ๆ ที่อาจจะส่งผลสนับสนุนหรือเป็นอุปสรรคต่อกัน เพื่อนำมาตัดสินใจกำหนดการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุด สามารถแก้ไขปัญหาและตอบสนองต่อความต้องการของท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง